

COOPERAREA MULTIASPECTUALĂ DINTRE ORGANIZAȚIA TRATATULUI ATLANTICULUI DE NORD ȘI REPUBLICA MOLDOVA¹

Igor SEROTILA

Șef al Direcției politice în sfera științei și inovării a Academiei de Științe a Moldovei

Elena MĂRZAC

Director executiv al Centrului de Informare și Documentare privind NATO din Republica Moldova

MULTIDIMENSIONAL COOPERATION BETWEEN THE NORTH ATLANTIC TREATY ORGANIZATION AND THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Summary. The relations between the North Atlantic Treaty Organization (NATO) and the Republic of Moldova started in 1992, with the accession of our country to the NATO Cooperation Council. This dialogue platform was followed by cooperation within the Euro-Atlantic Partnership in 1997. Along with the launch of bilateral cooperation, the Republic of Moldova has started to benefit from the opportunities offered by NATO *Peace and Security Programme* (SPS), a platform for supporting cooperation in the field of research and innovation. The authors of the articles examine the evolution of the relations between NATO and the Republic of Moldova and present an analysis of the bilateral cooperation, as well as the scientific results obtained in the aforementioned programme.

Keywords: NATO, cooperation, security, research and innovation.

Rezumat. Primele contacte între Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO) și Republica Moldova se stabilesc în 1992, odată cu aderarea țării noastre la Consiliul de Cooperare NATO. Această formulă de dialog a fost succedată de cooperarea în cadrul Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic în 1997. Datorită cooperării bilaterale, Republica Moldova a beneficiat de oportunitățile oferite de Programul NATO *Știință pentru Pace și Securitate* (SPS), un program orientat spre sprijinirea cooperării în domeniile cercetării și inovării. Autorii prezentului articol examinează evoluția relațiilor dintre NATO și Republica Moldova și prezintă o analiză a cooperării bilaterale, precum și a rezultatelor științifice obținute în cadrul programului nominalizat.

Cuvinte-cheie: NATO, cooperare, securitate, cercetare și inovare.

În anul curent, Programul Organizației Tratatului Atlanticului de Nord *Știință pentru Pace și Securitate* (SPS) marchează 60 de ani de la fondare. Or, la 13 decembrie 1956, în urma sprijinirii raportului *celor trei înțelepți*², NATO a decis extinderea activităților de cooperare în domeniile politice, economice și științifice. Astfel, pe lângă activitățile fundamentale stabilite de tratatul de constituire, organizația va purcede să realizeze și activități non-militare.

În perioada incipientă, sub egida unor savanți cu

pondere internațională, printre aceștia fiind și laureați ai Premiului Nobel Norman F. Ramsey și Isidor Isaac Rabi, programul s-a centrat pe sprijinirea activităților științifice drept o modalitate de a integra cercetarea, soluționând, concomitent, provocările în adresa securității. Ulterior, SPS a început să se preocupe de un spectru mai larg de priorități, înglobând securitatea mediului. Din anul 2006, gradul de acces al programului a fost extins, devenind mai accesibil pentru statele din Europa de Est.

În contextul consemnării acestei aniversări, este relevant de a analiza și evidenția dinamica dezvoltării relațiilor dintre NATO și Republica Moldova în perspectiva oportunităților valorificate, dar și soluțiilor furnizate în cadrul cooperării respective.

Așadar, primele contacte cu NATO s-au stabilit în 1992, când Republica Moldova s-a alăturat Consiliului de Cooperare Nord-Atlantic. Acest forum de dialog a

¹ Articolul include materialele prezentate în cadrul Conferinței „Parteneriatul Republica Moldova – NATO: Realizări și Perspective” (10.10.2018).

² Raportul de îmbunătățire a cooperării și coordonării non-militare NATO (13.12.1956). Autorii raportului sunt trei miniștri de externe: Lester B. Pearson, ministru de Externe al Canadei; Gaetano Martino, ministru de Externe al Italiei și Halvard Lange, ministru de Externe al Norvegiei.

fost succedat în 1997 de Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic, care reunește toți aliații și țările partenere în zona euro-atlantică. Cooperarea bilaterală a început odată cu aderarea Chișinăului la Programul Parteneriat pentru Pace (PfP) în 1994. Accentul pe sprijinul pentru reformă a crescut progresiv din 2006, când țara și-a dat acordul pentru primul său Plan de acțiune individuală pe doi ani.

Republica Moldova, în cooperarea cu NATO, se axează pe facilitarea atingerii obiectivelor strategice de integrare europeană și intensificarea colaborării atât cu țările membre NATO, cât și cu cele partenere în baza mecanismului PfP.

Prin intermediul programelor nominalizate, cooperarea cu NATO s-a extins în vaste domenii, cum ar fi apărarea cibernetică, consolidarea integrității etc. Accentul acestei interacțiuni s-a pus pe responsabilitate în sectoarele de securitate și apărare, știință și managementul dezastrelor naturale. Alte domenii cheie de cooperare vizează implementarea unui set amplitu de reforme în sectorul de securitate și apărare, elaborarea documentelor strategice, integritatea teritorială a Republicii Moldova, combaterea terorismului, controlul democratic al Forțelor Armate, pregătirea și instruirea personalului militar etc.

Republica Moldova, fiind semnatară a PfP, a beneficiat de accesul la mecanismele de planificare a apărării oferite de NATO, inclusiv de oportunitatea de a adera la Planul Individual de Acțiuni în cadrul Parteneriatului (IPAP). Utilizând acest instrument, părțile pot reglementa dialogul politic, planificarea procesului de reforme, dar și cele mai importante domenii de cooperare. Aceasta din urmă reprezintă și până astăzi cadrul principal al desfășurării cooperării dintre Republica Moldova și NATO, iar în 2015, a fost semnat și adoptat un pachet de consolidare a capacităților de apărare a Republicii Moldova (DCBI).

În domeniul militar, Republica Moldova beneficiază de sprijinul NATO în vederea continuării procesului de reformare a armatei și creării unei forțe militare moderne, mobile și eficiente, sub aspectul costurilor de întreținere. Totodată, conlucrarea menționată în cadrul PfP are loc și în sectorul civil.

Asistența NATO pentru Republica Moldova vizează **următoarele domenii-cheie:**

I. Apărare și securitate. NATO și aliații individuali au o vastă experiență în ceea ce privește reforma sectorului de apărare și securitate. Asistența oferită de NATO se concentrează pe sprijinirea înființării unor instituții puternice și responsabile monitorizate de cetățeni. În cadrul acestui domeniu se desfășoară următoarele acțiuni: Consolidarea capacității de apărare-ajutorul de consolidare a capacității de apărare

și securitate aferentă (CCASA); Programul de consolidare a integrității în sectorul de securitate și apărare; Interoperabilitatea (NATO oferă Republicii Moldova numeroase programe ce vizează dezvoltarea interoperabilității cu forțele NATO și consolidarea capacităților necesare pentru a participa la operațiunile de menținere a păcii conduse de NATO); Consolidarea instituției de apărare; Programul de întărire a educației apărării (PIEA).

II. Sprijinirea autorităților publice. În cadrul acestui domeniu se desfășoară următoarele acțiuni: fondul fiduciar pentru distrugerea pesticidelor (fondul oferă oportunități de consolidare a securității de mediu și sănătății publice în Republica Moldova prin gestionarea sigură din punct de vedere ecologic și distrugerea stocurilor de pesticide inutilizabile și interzise din sectorul agricol); pregătirea civilă (pregătește autoritățile să facă față dezastrelor naturale sau antropogene); Distrugerea minelor antipersonal.

III. Știința pentru Pace și Securitate (SPS). Prin intermediul SPS, NATO antrenează oamenii de știință și experții din Republica Moldova în cooperarea axată pe cercetare civilă, tehnologie și inovare, consolidând rețelele științifice naționale, precum și schimbul de expertiză în scopul comun de a fortifica securitatea europeană.

IV. Sprijinirea societății civile și mass-media. NATO oferă un spectru larg de consultanță și finanțare a activităților de diplomatie publică, dezvoltarea capacităților jurnaliștilor pentru a prezenta subiectele de securitate și apărare într-o formă profesionistă, prin organizarea vizitelor de studiu, seminarelor și atelierelor.

Totodată, este important de remarcat că Republica Moldova colaborează cu NATO pentru a promova implementarea Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate a Organizației Națiunilor Unite privind **femeile, pacea și securitatea**, care recunoaște impactul disproporționat pe care războaiele și conflictele le au față de femei și copii. Centrul de Informare și Documentare privind NATO din Republica Moldova a coordonat activitățile de implementare a rezoluției, inclusiv a sprijinit Guvernul Republicii Moldova și actorii societății civile în crearea unei strategii naționale. Activitățile realizate s-au bazat pe schimbul regional de bune practici, precum și pe utilizarea expertizei din Statele Unite ale Americii.

În ceea ce privește cooperarea științifică, trebuie să menționăm că SPS oferă trei modalități de interacțiune pentru entitățile de cercetare și inovare din Republica Moldova: proiecte de cercetare-dezvoltare multianuale; cursuri de instruire avansată; organizarea atelierelor de lucru. Concursul pentru instrumentele

nominalizate se realizează cu participarea comunității științifice internaționale, care se expune asupra calității și excelenței proiectelor depuse în cadrul evaluărilor colegiale (peer-review).

Succesul comunității științifice naționale în ceea ce privește accesarea resurselor oferite de SPS este favorizat de deschiderea, recunoașterea și internaționalizarea extensivă a Republicii Moldova în spațiul științific regional, european și global. În ultimii 15 ani, datorită eforturilor Academiei de Științe a Moldovei, care a administrat domeniile cercetării și inovării, oferind infrastructura sa pentru activitățile pertinente domeniilor, s-a reușit semnarea acordurilor de cooperare cu 53 de entități cu statut similar (ALLEA, EUREKA, TWAS, IAP, BSEC etc.), inclusiv organizații din statele membre NATO. Au fost organizate concursuri de proiecte științifice și inovaționale cu 10 organizații. De mobilitate științifică au beneficiat peste 2 500 de cercetători. Nivelul de internaționalizare și deschidere a fost consolidat odată cu accesarea Republicii Moldova în Spațiul European de Cercetare (ERA), prin intermediul asocierii, în 2012, la cel de-al Șaptelea Program Comunitar pentru Cercetare și Inovare (PC7) și, în 2014, la Programul Comunitar Orizont 2020.

În PC7 au fost depuse peste 337 de propuneri de proiecte cu participarea grupurilor de cercetare, dintre care 58 de proiecte au fost susținute de Comisia Europeană, cu un volum de finanțare în suma de 4,15 milioane de euro. În programul Orizont 2020 au fost câștigate până în prezent 38 de proiecte, cu un volum de finanțare în sumă de 4,73 milioane de euro.

Astfel, entitățile de cercetare și inovare din Republica Moldova au gestionat până în prezent **30 de proiecte de cercetare-dezvoltare în cadrul SPS**, cu un **volum de finanțare de 2,1 milioane de euro**. Oamenii de știință din Republica Moldova au fost codirectori la aproximativ **160 de activități comune**, fiind înregistrate, totodată, participări la diferite evenimente în calitate de experți.

Analizând aceste date, putem determina dinamica și eficiența instrumentului NATO SPS care în totalitatea sa, deși este limitat în tematicile abordate, surclasează cooperarea bilaterală și se poziționează alături de programele comunitare pentru cercetare și inovare. Coraportul nominalizat poate fi dedus din tabelul 1.

În conformitate cu Conceptul Strategic NATO, agreat la Lisabona în noiembrie 2010, prioritățile cheie ale SPS se axează pe facilitarea cooperării reciproc avantajoase pe subiecte de interes comun, inclusiv eforturile internaționale de a răspunde provocărilor emergente ce vizează securitatea (combaterea terorismului, securitatea energetică, apărarea cibernetică, apărarea împotriva agenților chimici, biologici, radiologici și nucleari și securitatea mediului); Suport îmbunătățit pentru operațiunile și misiunile conduse de NATO; Îmbunătățirea gradului de conștientizare a evoluțiilor în materie de securitate, inclusiv prin avertizarea timpurie și prevenirea crizelor (tehnologii avansate ce vizează securitatea, securitatea frontierelor și porturilor, detectarea și lichidarea minelor și artileriei neexplodate, aspecte umane și sociale ale securității obiectivelor strategice NATO); și orice proiect conex care vizează o amenințare la adresa securității și care nu este definit de celelalte priorități.

Proiectele realizate de cercetătorii științifici autohtoni în cadrul NATO SPS vizează un set limitat de obiective, de interes comun pentru NATO și Republica Moldova, urmărind depășirea unor provocări sau soluționarea unor probleme cu care se confruntă comunitatea. Astfel, **obiectivele proiectelor nominalizate vizează: tehnologiile informaționale și infrastructura; securitatea seismică** (protecția împotriva cutremurilor, alunecărilor de teren etc.); **securitatea mediului** (lupta cu poluanții și contaminanții, diminuarea și atenuarea efectelor acestora etc.); **eficiența energetică**. Totodată, un șir de proiecte de cercetare-dezvoltare țin de **aplicațiile practice ale științelor fundamentale** (precum chimia, fizica, matematica, biologia etc.).

Tabelul 1

Dinamica numărului și volumului de finanțare a proiectelor câștigate de Republica Moldova

Denumirea programului	Numărul de proiecte	Finanțare
Programul Orizont 2020 (2014 – prezent)	38	4,73 mil. EUR
Programul Cadru 7 (2007 – 2013)	58	4,15 mil. EUR
NATO SPS (2000 – prezent)	30	2,10 mil. EUR
România, Bilateral (2008 – 2016)	70	0,57 mil. EUR
Rusia, Bilateral (2008 – 2016)	96	0,40 mil. EUR
Belarus, Bilateral (2008 – 2016)	64	0,36 mil. EUR
Ucraina, Bilateral (2008 – 2016)	35	0,13 mil. EUR
Germania, Bilateral (2008 – 2016)	30	0,31 mil. EUR
Italia, Bilateral (2008 – 2016)	18	0,11 mil. EUR

Realizarea proiectelor de cercetare-dezvoltare în cadrul NATO SPS a avut un impact semnificativ asupra dezvoltării Republicii Moldova, dar și asupra științei moldovenești la nivel global. Astfel, cu sprijinul NATO, **au fost edificate și consolidate, în 1995-1996, primele rețele independente ale sistemului informațional științific.** Sistemul, coordonat de Academia de Științe, îngloba Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea Tehnică din Moldova și Academia de Studii Economice din Moldova. În baza acestei rețele a fost creată și dezvoltată rețeaua unică **RENAM (Research and Educational Network Association of Moldova)** cu canale și magistrale de trafic internet.

Cooperarea cu NATO s-a soldat și cu **creșterea dotării cu echipament științific.** În 2005, specialiștii din cadrul Institutului de Geofizică și Geologie, împreună de cercetători din România, Bulgaria și Turcia au obținut un grant pentru procurarea echipamentului seismologic.

În 2006, au fost în derulare opt proiecte NATO SPS. La inițiativa Academiei de Științe, la 25 – 29 octombrie 2006, Walter Kaffenberger, reprezentantul NATO SPS, a vizitat Republica Moldova pentru o serie de activități, inclusiv a desfășurat un workshop de informare asupra oportunităților oferite de program.

În 2007, Academia de Științe reprezintă Republica Moldova în cadrul Comitetului Științific NATO SPS, format prin fuziunea Comitetului Științific NATO și Comitetului privind Sfidările Societății Moderne. La 22 martie 2007, președintele AȘM, acad. Gh. Duca, a participat la prima reuniune a acestui Comitet la Cartierul general NATO din Bruxelles, Belgia. În cadrul acestei întruniri, el a trecut în revistă proiectele prioritare prevăzute de IPAP. Dinamica cooperării NATO și Republicii Moldova din acel an este marcată de organizarea zilelor de informare, implementarea IPAP-ului la nivel național, precum și de vizita la AȘM a dnei Stefanie Babst, Adjunctul Asistentului Secretarului General al NATO pentru diplomație publică.

Participarea comunității științifice în NATO SPS în 2008 a rezultat cu găzduirea a 2 evenimente științifice importante: *Armonizarea hazardurilor seismice și reducerea riscurilor în țările sub influența focarului de cutremur Vrancea*, organizat de către Institutul de Geologie și Seismologie și *Rolul chimiei ecologice în cercetarea poluării și dezvoltarea durabilă*, organizat de Universitatea Tehnică din Braunschweig, Germania, Academia de Științe a Moldovei, Asociația pentru Cercetare și Dezvoltare din Moldova, Catedra de Industrie Chimică și Ecologică a USM.

Academia de Științe participă la Forul Internațional al Comitetului NATO, desfășurat la 11 martie 2008, privind securitatea mediului.

În 2008 au fost depuse spre finanțare 4 proiecte noi și au fost derulate câteva proiecte de cercetare, implementate de către Institutul de Geologie și Seismologie, Institutul de Genetică și Fiziologie a Plantelor, Institutul de Energetică și RENAM.

În 2008, a fost creat **primul Punct Național de Contact NATO pentru SPS** în incinta Academiei de Științe, având drept scop stimularea participării comunității științifice la SPS prin informarea despre cele mai recente evenimente și propuneri de proiecte. Totodată, sunt organizate seminare practice și zile de informare privind oportunitățile științifice oferite de Alianță. Crearea Punctului Național de Contact în cadrul Academiei de Științe a avut drept obiectiv principal familiarizarea comunității științifice din Moldova cu NATO SPS, difuzarea informației despre concursurile științifice anunțate, acordarea ajutorului practic în căutarea partenerilor peste hotare și în perfectarea formularelor de participare, monitorizarea realizării proiectelor etc.

Între 23 și 25 septembrie 2008, Republica Moldova a fost reprezentată pentru prima dată în cadrul Reuniunii Anuale a Consiliului NATO în domeniul Tehnologiilor și Cercetării (CTC).

Anul 2009 a fost marcat prin finalizarea IPAP RM-NATO, derulat în perioada 2006–2009, unele instituții ale Academiei de Științe a Moldovei contribuind la implementarea obiectivelor din Capitolul III: Securitatea prin Știință și Protecție a Mediului.

Între 13 și 15 mai 2009, la Chișinău s-a aflat în misiune de evaluare a implementării IPAP un grup de experți NATO, printre care și dr. Susanne Michaelis, punct de contact al secției de comunicare științifică și Relații cu Organizații Internaționale din cadrul Direcției Diplomație Publică NATO. În cadrul acestei vizite, dr. Susanne Michaelis a vizitat Institutul de Ecologie și Geografie, care a obținut finanțare în anul 2009 pentru proiectul „Landslide Susceptibility Assessment in Central Moldova”. În cadrul proiectului, oamenii de știință din Republica Moldova și Turcia au avut oportunitatea de a face schimb de experiență în aplicarea metodelor avansate de colectare a datelor despre alunecările de teren și sistematizarea lor într-un catalog comun în funcție de originea, funcțiile și impactul lor economic. Dr. Susanne Michaelis a prezentat oportunitățile Programului NATO SPS în cadrul unui seminar de informare organizat cu această ocazie. În raportul elaborat în urma misiunii de evaluare din mai 2009, experții au apreciat implicarea activă a Republicii Moldova în cooperarea științifică cu NATO, în special în domeniul mediului.

La Editura „Springer” vede lumina tiparului publicația *Rolul chimiei ecologice în cercetarea poluării și*

dezvoltării sustenabile, semnată de prof. A. M. Bahadir și Gh. Duca. Monografia abordează în premieră rolul unui domeniu nou al chimiei în soluționarea problemelor de mediu și face parte din prestigioasa *Serie C – NATO Știință pentru Pace și Securitate – Securitatea Mediului*.

În perioada 21-23 mai 2009, RENAM a organizat evenimentul internațional NATO Advanced Networking Workshop „Cyber terrosim: Prevention and Protection”.

O atenție aparte pe parcursul anului **2010** a fost acordată intensificării cooperării în cadrul NATO SPS în domenii de interes comun pentru NATO și Republica Moldova. Astfel, a fost actualizat IPAP Republica Moldova – NATO.

La 18 martie 2010 la Bruxelles, Belgia, a avut loc reuniunea Comitetului NATO SPS, unde a fost expusă și evaluată realizarea cooperării științifice în securitatea ecologică și hazardurile naturale; securitatea energetică; securitatea demografică și migrația ilegală.

În anul 2010 au fost implementate cinci proiecte de cercetare-dezvoltare în cadrul NATO SPS. În cadrul proiectelor realizate a fost creată o bază de date regională cu scopul sporirii capacității de prevenire a dezastrilor naturale, precum și a sistemului de avertizare și evaluare a riscului alunecărilor de teren. S-au lansat forme noi de cooperare la nivel național, regional și internațional în domeniile tehnologiilor informaționale, realizarea de noi conectări la rețelele ce utilizează fibre optice de capacitate înaltă, asigurând o conexiune în exterior și interacțiune sigură a comunității autohtone de cercetare și educație, precum și a fost dezvoltată infrastructura națională (de tip grid), distribuite de calculatoare de performanță înaltă (HPC) în diverse domenii, preponderent în cele ce contribuie la modernizarea societății.

În zilele de 7-17 iunie 2010, la Chișinău a fost organizată o Școală de Studii Avansate NATO la tematica inovațiilor tehnologice în detectarea terorismului chimic-bio-radiologic și ecologic.

Pentru a asigura o participare activă a comunității științifice în cadrul Programului, în anul **2011** au fost continuate activitățile de diseminare a oportunităților de participare la NATO SPS.

Au fost depuse și câștigate cinci proiecte noi, iar în proiectele în curs de derulare a fost realizată identificarea, descrierea și cartografierea în teren a alunecărilor din sectoarele-pilot Nisporeni și Călărași. A fost analizată dependența alunecărilor de teren de specificul alcătuirii geologice, particularitățile morfometrice ale reliefului, de activitățile antropice etc., elaborate două metodologii de alcătuire a hărții susceptibilității teritoriului la alunecări de teren, precum și modelele

cartografice respective pe exemplul sectoarelor pilot Nisporeni și Criuleni.

În comun cu Institutul Național Fizica Pământului, România a fost elaborată concepția și structura unei stații seismice noi, care a fost amplasată în partea de est a Republicii Moldova.

Anul 2011 a fost marcat și de **implementarea în premieră a setului de servicii recomandate de TERENA TF, GEANT** pentru îmbunătățirea calității a serviciilor informaționale destinate comunității științifico-educative din Moldova. Aceasta a permis **asigurarea accesului la serviciul GEANT Eduroam pentru utilizatorii infrastructurii Academiei de Științe**. Totodată, cu sprijinul NATO a fost organizat Laboratorul de analiză a compușilor chimici în cadrul Institutului de Chimie, iar mai multe organizații au reușit procurarea și instalarea de utilaj științific nou.

Cooperarea în cadrul NATO SPS a continuat în **2012** cu organizarea a două evenimente importante: atelierul de lucru privind punerea în aplicare a Rezoluției CSONU 1540, desfășurat la Chișinău în perioada 9-10 octombrie 2012, și workshop-ul intitulat „Modelul NATO 2012” din data de 4 decembrie 2012.

În 2012 au continuat activitățile de cercetare în cadrul a cinci proiecte NATO SPS, care au vizat valorificarea cunoștințelor teoretico-metodologice în soluționarea unor probleme practice. Aceste proiecte au permis dezvoltarea conceptului de structură a unei noi stații seismice, instalarea a 4 segmente de fibră optică pentru conectarea noilor subdiviziuni din sfera științei și educației, precum și extinderea ariei rețelei optice proprii cu 5,6 km în municipiul Chișinău.

La 5 iunie 2013, AȘM, în parteneriat cu Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova și Centrul de Documentare și Informare privind NATO din Republica Moldova, a organizat Ziua de Informare și Simpozionul „Programul NATO Știință pentru Pace și Securitate (NATO SPS)”. La eveniment au participat experți internaționali din cadrul NATO SPS, coordonatorii proiectelor din Republica Moldova finanțate de către NATO SPS, reprezentanții instituțiilor de cercetare, reprezentanți ai ONG-urilor etc.

Coordonatorii proiectelor finanțate de către NATO SPS din Republica Moldova au prezentat informații despre „Experiența de colaborare de 10 ani în cadrul Programului NATO SPS”, „Suportul NATO SPS pentru rețeaua de dezvoltare a infrastructurii a serviciilor de cercetare și educație din Republica Moldova”, „Evaluarea susceptibilității alunecărilor de teren în partea centrală a Republicii Moldova”, „Proiectele de succes ce au dus la progresul în materie de securitate alimentară”, „Cooperarea dintre Institutul de Geologie și Seismologie al AȘM și NATO SPS”.

În anul **2013**, Guvernul Republicii Moldova a inițiat procedura de actualizare a IPAP Moldova – NATO. Academia de Științe a Moldovei, fiind responsabilă de cooperarea în cadrul NATO SPS a propus măsuri noi de conlucrare cu membrii și partenerii NATO în următoarele sectoare: examinarea problematicei securității datelor cu caracter personal utilizate în sistemele informaționale; dezvoltarea sistemelor informaționale științifice în Republica Moldova sub aspectul securității informației.

La 29 aprilie **2014**, reprezentanții AȘM au participat la web-seminarul cu tematica „Dezvoltarea politicilor de tineret bazate pe dovezi”, organizat de Centrul de Informare și Documentare NATO și Ministerul Tineretului și Sportului, iar la 14 mai 2014, delegații AȘM au participat la conferința „Parteneriatele NATO: realizări și perspective”, organizată de Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene și Centrul de Informare și Documentare NATO.

Pe parcursul anului 2014, a fost inițiată procedura de implementare a Planului Individual de Acțiuni Moldova – NATO (IPAP), aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 641 din 30 iulie 2014. Academia de Științe a Moldovei, fiind responsabilă de cooperarea în domeniul științific, a realizat dezvoltarea sistemelor informaționale din sfera cercetare-dezvoltare în Republica Moldova, sub aspectul securității informaționale.

Pe parcursul anului **2015** Academia de Științe a acordat suport logistic angajaților din cadrul institutelor de cercetare și universităților în vederea participării lor la diverse cursuri de instruire oferite de către NATO.

În anul **2016**, la solicitarea Ministerului de Afaceri Externe și Integrare Europeană, Academia de Științe a efectuat o analiză cantitativă și calitativă a tuturor proiectelor implementate în Republica Moldova, pentru perioada 2000–2016, în cadrul NATO SPS.

La 6 octombrie 2016, au fost lansate două proiecte importante NATO SPS, care urmează să aibă un impact la nivel micro- și macroeconomic: crearea laboratorului de analiză a incidentelor de securitate cibernetică și elaborarea, sub egida Centrului de Informare și Documentare privind NATO din Republica Moldova, a Strategiei naționale interinstituționale pentru implementarea Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate ONU.

În anul **2017** a fost inițiată consultanța publică pentru definitivarea și promovarea unei versiuni actualizate a IPAP Republica Moldova – NATO pentru anii 2017–2019. La 27 iunie 2017, Institutul de Cercetări Juridice și Politice și Centrul de Informare și Documentare privind NATO în Moldova au organi-

zat masa rotundă cu genericul *Riscuri și amenințări la adresa securității naționale a Republicii Moldova. Cum le evaluăm?* În cadrul acestei reuniuni au fost discutate subiecte de actualitate precum: elaborarea unor indicatori și determinarea gradului de securitate și insecuritate a statului și societății; războiul informațional și impactul lui asupra securității naționale a Republicii Moldova; riscuri și amenințări la adresa securității militare a R. Moldova; neutralitatea și asigurarea securității naționale a R. Moldova; fenomenul terorist și securitatea națională a R. Moldova.

La 23 noiembrie 2017, a avut loc Conferința științifică cu participare internațională *Probleme ale securității regionale în contextul provocărilor hibride*. Evenimentul a fost organizat de Institutul de Cercetări Juridice și Politice, Ambasada Ucrainei în Republica Moldova și Centrul de Informare și Documentare privind NATO în Moldova. Lucrările conferinței s-au desfășurat în cadrul a două sesiuni, al căror scop principal l-a constituit abordarea problemelor din domeniul securității naționale, elucidarea subiectului amenințărilor hibride și a mecanismelor de contracarare a acestora, organizarea unor dezbateri privind manifestarea războiului informațional.

În data de 10 octombrie **2018** a avut loc Conferința „Parteneriatul Republica Moldova – NATO: Realizări și Perspective”, în contextul implementării proiectului „Zilele NATO în Republica Moldova, Ediția 2018”.

Analizând spectrul cooperării Republica Moldova – NATO, devine relevant dezideratul extinderii pe multiple planuri a activității NATO, organizație inițial concepută cu caracter politic și militar. Impactul realizărilor obținute de comunitatea științifică în cadrul NATO SPS denotă o abordare consolidată a provocărilor și problemelor cu care se confruntă societatea și autoritățile publice din Republica Moldova, servind, prin natura și însușirile sale, drept un instrument eficient de integrare în spațiul comunitar.

BIBLIOGRAFIE

1. Rapoartele privind activitatea Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică și rezultatele științifice principale, obținute în sfera științei și inovării în anul 2005 – 2017, publicate pe pagina oficială a Academiei de Științe a Moldovei, http://asm.md/?go=activitatea&activ2=1&csdt=1&new_language=0, (accesat la 01.11.2018).
2. Diplomacy by other means? NATO's science sixty years on..., NATO Review Magazine, <https://www.nato.int/docu/review/2018/Also-in-2018/diplomacy-by-other-means-natos-science-sixty-years-on/EN/index.htm> (accesat la 01.11.2018).